

Nasjonal konferanse:

SAMMEN FOR ET ALDERSVENNNLIG NORGE 2025

Hvordan møter kommune-Norge forventningsgapet?

Frode M. Lindtvedt

Høster

Opprørsstem skolenedlegg

Norge Siste nytt Dokumentar Klima NRK Ytring

10norm

Milliardsprekk i kommunebudsjettene: – Jeg

Dagny Taraldsen Høstlom gikk i protesttoget for skolen hun håper å starte på.

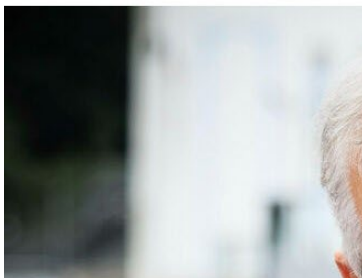
FOTO: EIRIK KOREN / NRK

re sine,
n Kent

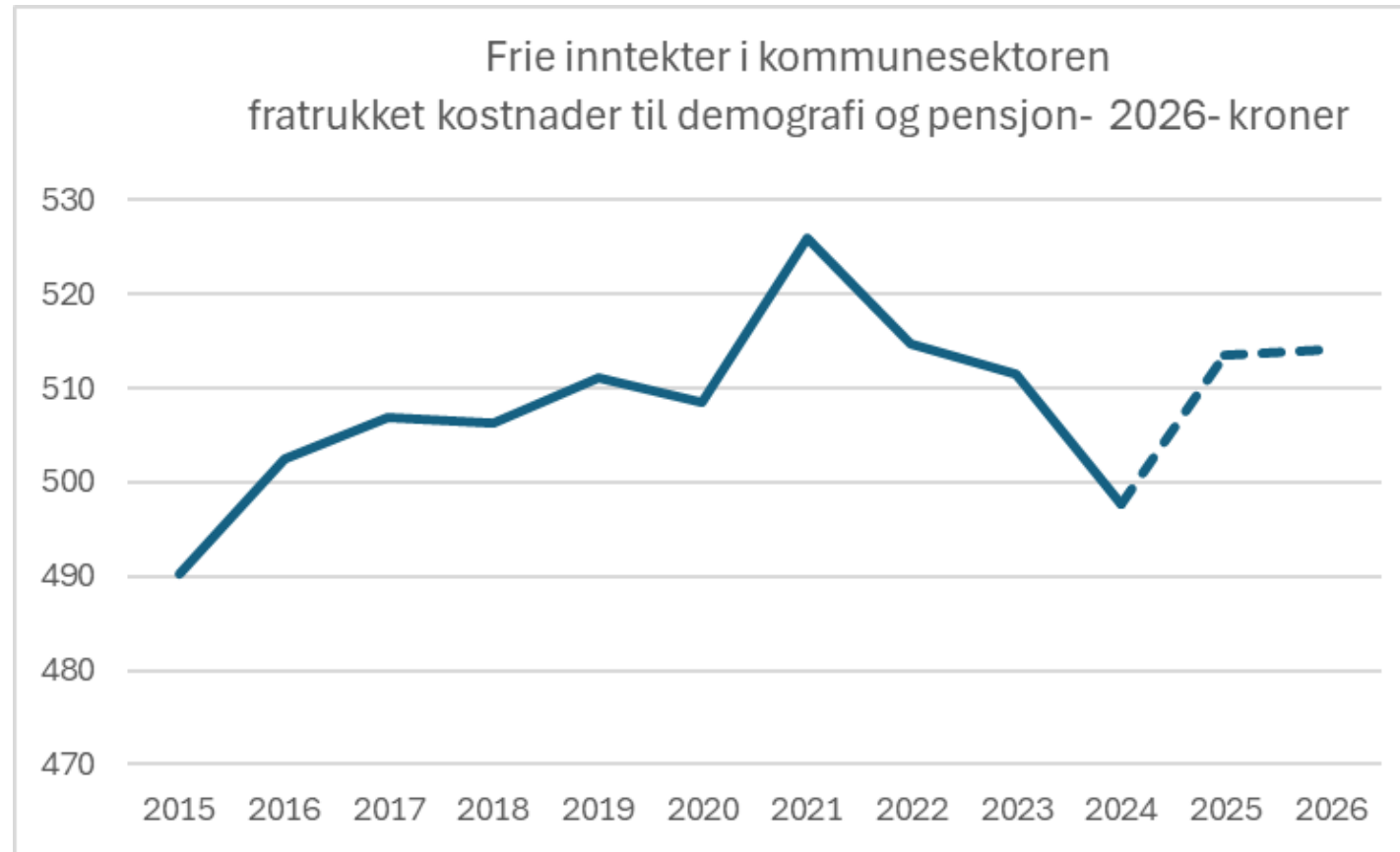
Jonas Gahr Støre og Tonje Breni

Vil g
arbe

Ap-leder Jonas Gahr Støre tar spanderl

Kommuneøkonomien styrket, fortsatt stramt

KS starter nettverk for bærekraftig kommuneøkonomi

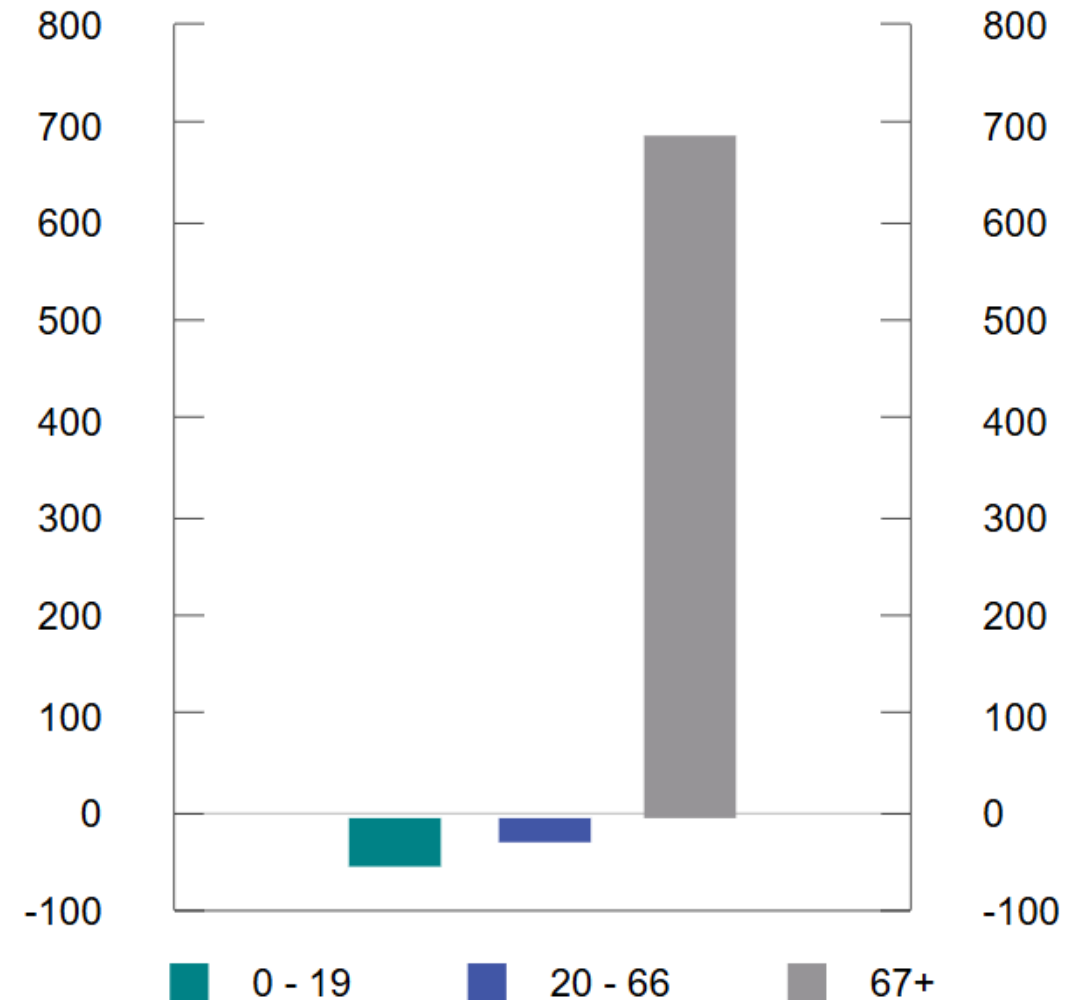
Nettverket skal bidra til god og langsiktig økonomisk styring, der kommunens økonomiske rammer balanseres med økende forventninger og krav. 27 kommuner har mottatt invitasjon til å være med i nettverket i første omgang.

Foto: Mostphotos

Nettverket starter opp denne våren og varer ut 2026.

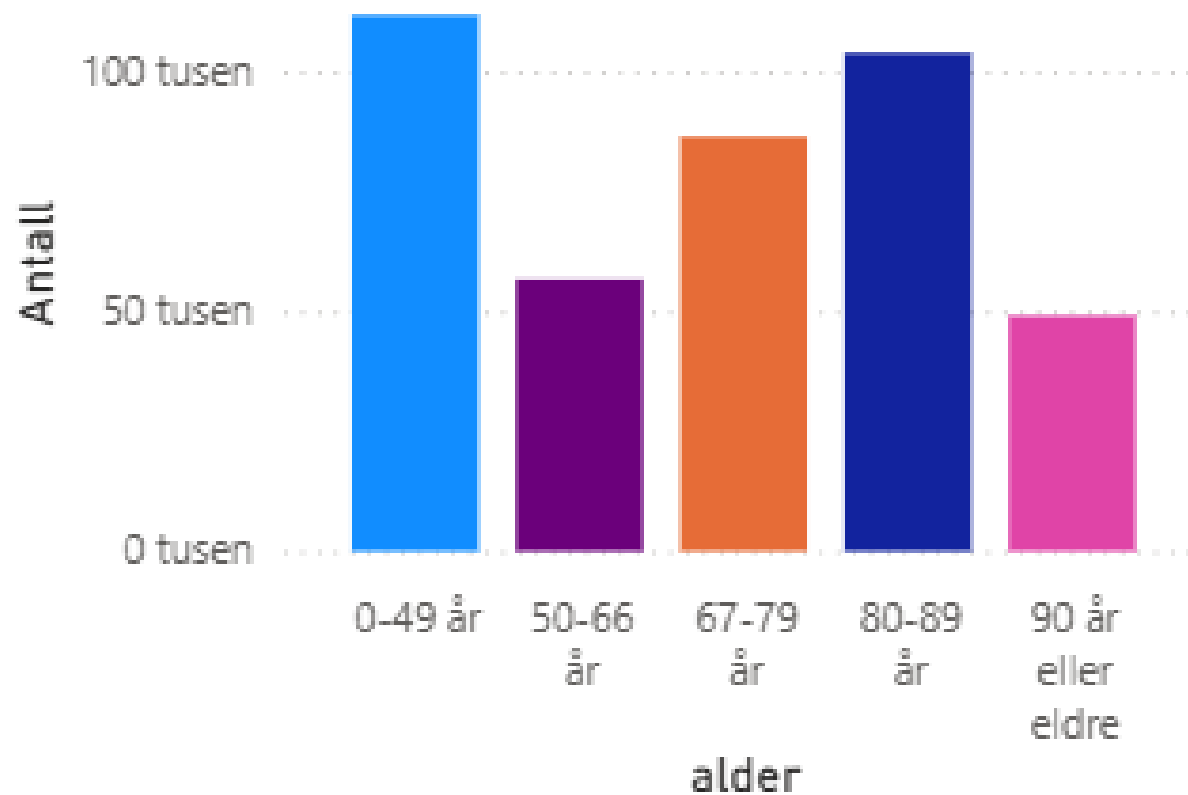
Det blir større kamp om arbeidskraften

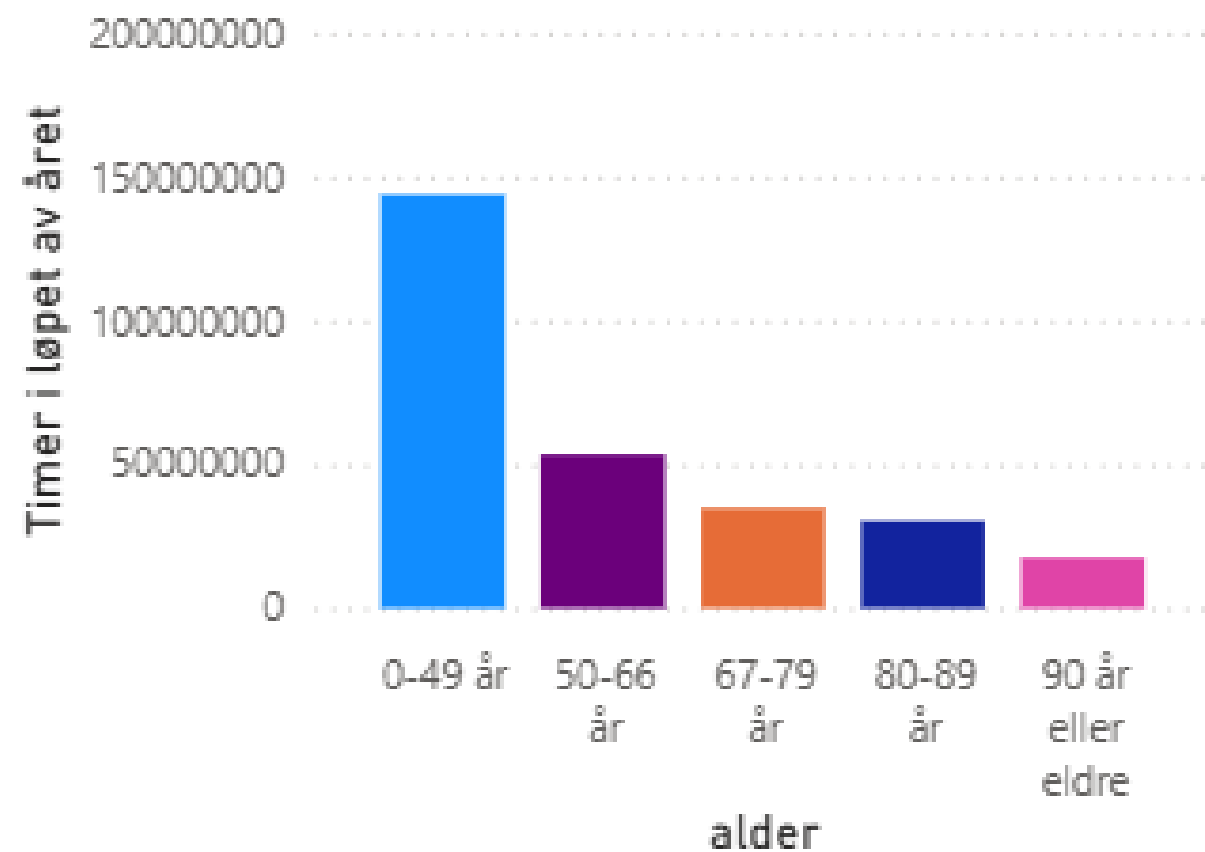
Figur 1.2 Endring i befolkning etter aldersgrupper. 1 000 personer. 2024–2060

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

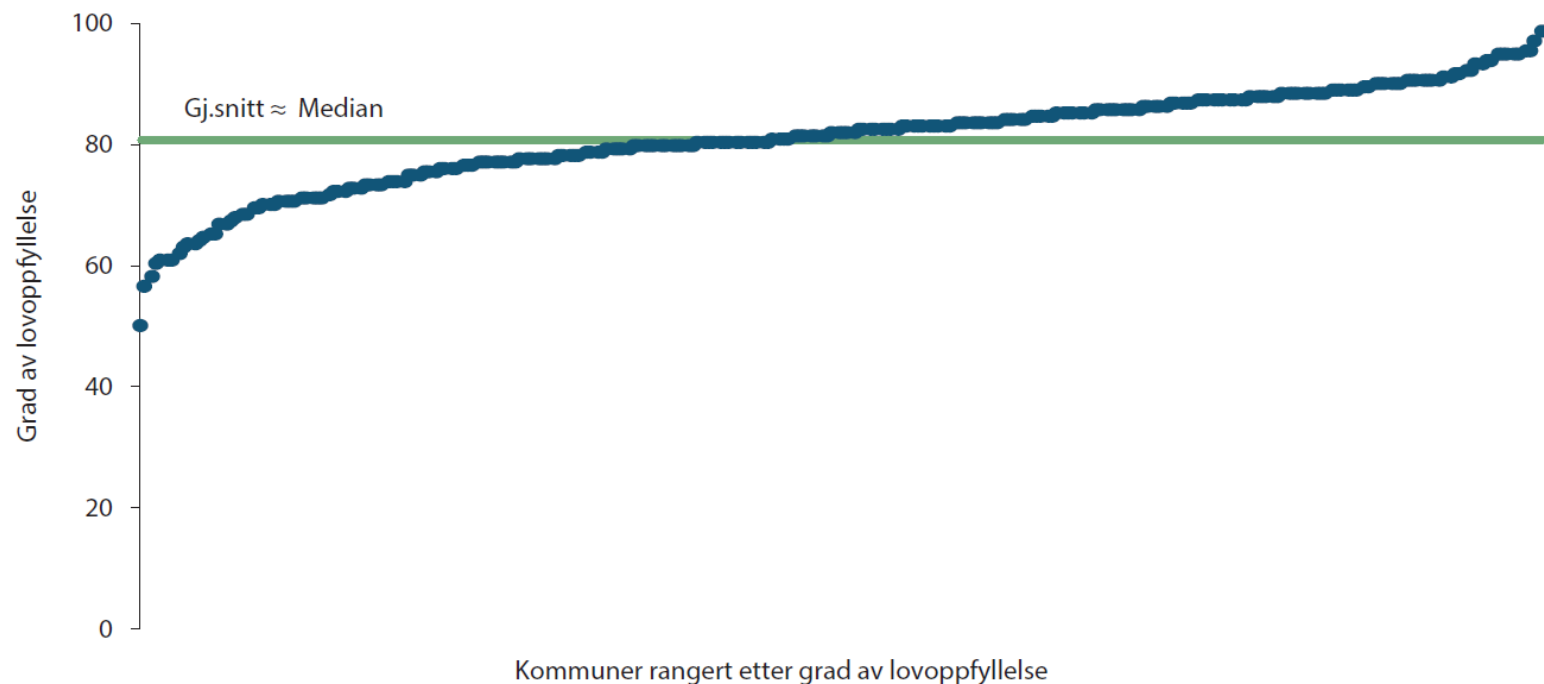
Antall unike brukere av omsorgstjenester i løpet av året etter alder 2024

Timer til omsorgstjenester i løpet av året etter alder, unike brukere 2024

Generalistkommunene fungerer i hovedsak bra men det er utfordringer

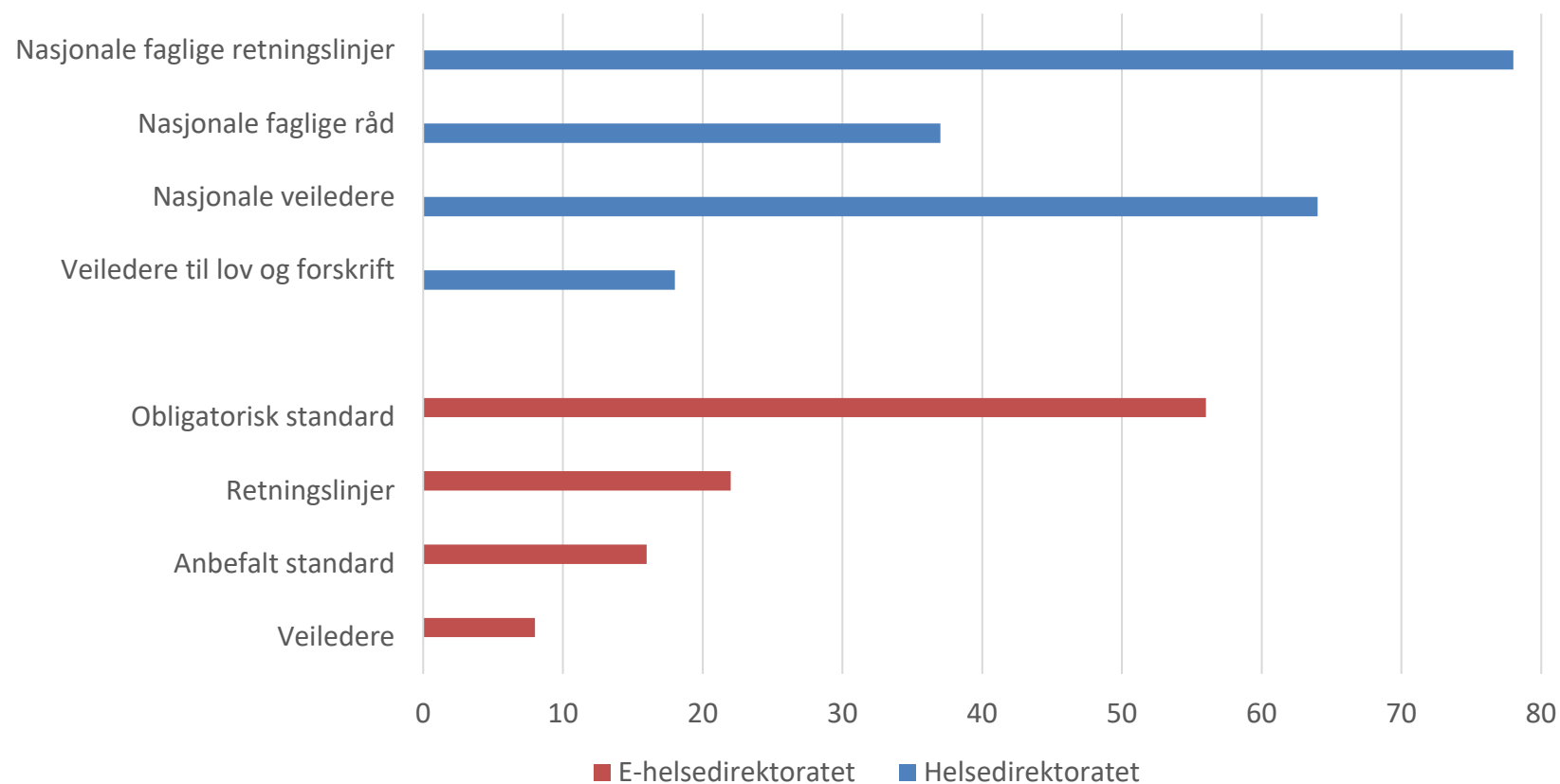
Lovoppfyllelse
varierer mellom
50 % og 99 %

Ingen kommuner
oppfyller alle
lovkrav

Styringstrykket er stort og økende

299 «normerende produkter» innenfor helse- og omsorg alene

Kilde: Helsedirektoratets nettside

**Møte med partiene i Kommunalkomiteen
på Stortinget vinter 2025**

**Møter med kommunalminister Kjersti Stenseng
våren 2025**

Kommunekommisjonen er satt ned

Pressemelding | Dato: 09.05.2025

Debatthefte 2026

Tid for taktskifte

Tid for taktskifte

- Vi må gjennomføre endringer i måten innbyggernes behov møtes, slik at vi har et bærekraftig velferdssamfunn.
- Vi må skjerpe beredskapen i en helt ny sikkerhetspolitisk situasjon.

Grep for å få opp endringstakten

- Planlegge og forebygge bedre
- Godt samarbeid i kommuner og fylkeskommuner
- Godt samarbeid med lokalsamfunnet
- Digitalisering og innovasjon
- Fornyelse gjennom forsøk
- Samarbeide tettere eller slå seg sammen
- Effektivisere og prioritere

Foto: Nordre Follo

Grep for mer arbeidskraft og kompetanse

- Inkludere flere i arbeidslivet
- Redusere sykefraværet
- Forlenge yrkeslivet
- Organisere arbeidet på nye måter:
 - Løse oppgavene med rett kompetanse på riktig nivå
 - Fleksible arbeidstidsordninger

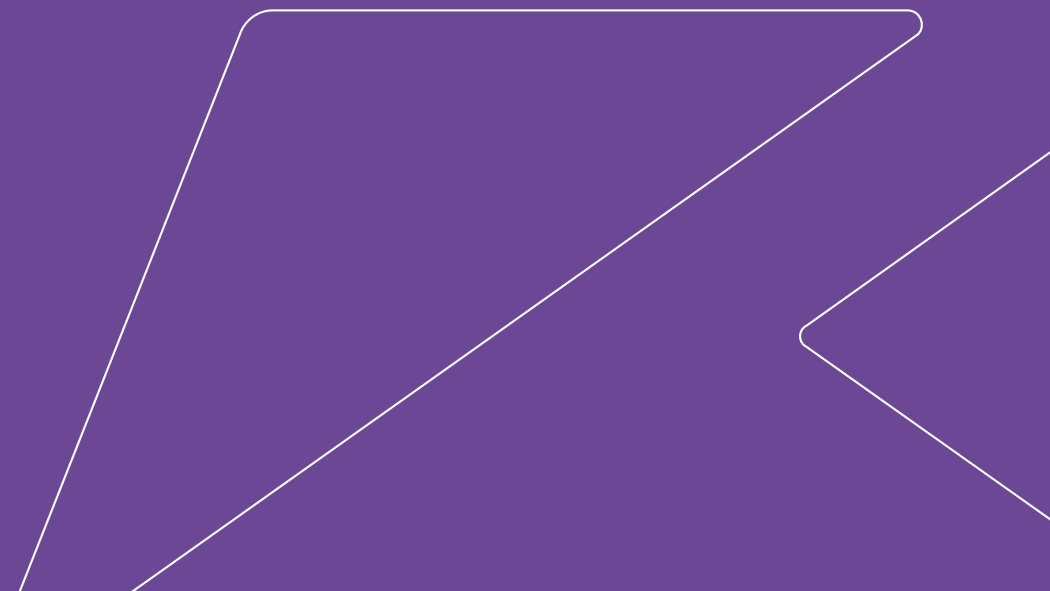
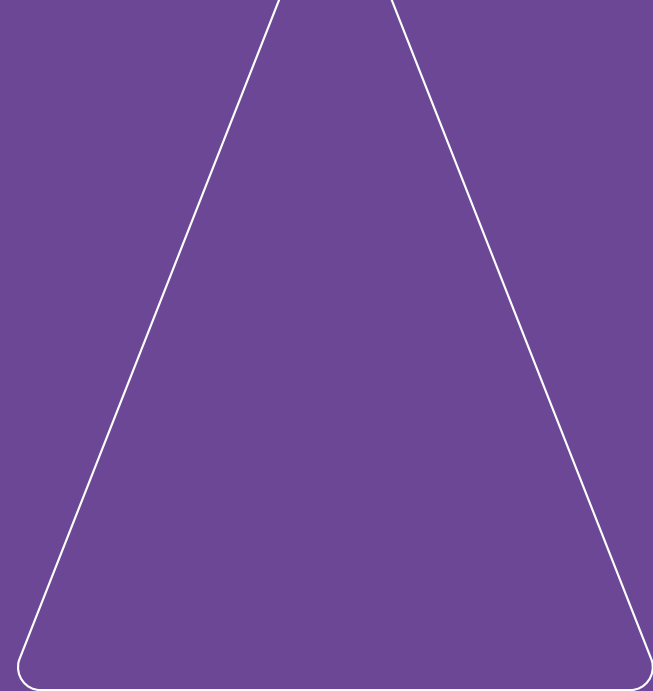
Foto: Jevnaker kommune

1. Hva må vi gjøre i vår kommune/fylkeskommune de neste to årene for å øke endringstakten for bærekraftig velferd?
2. Hvordan kan vi i vår kommune/fylkeskommune de neste to årene ta i bruk de arbeidskraftressursene som finnes?

Aldersvennlig - en del av løsningen?

Wenche Halsen
Spesialrådgiver

Senteret for et aldersvennlig Norge

Hva er et aldersvennlig samfunn?

WHO: «inkluderende og tilgjengelig – fremmer aktiv aldring»

- Et samfunn der vi greier oss selv så lenge som mulig
- Et samfunn der det legges til rette for at vi skal greie oss selv
- Et samfunn der alle aktørene i storsamfunnet tar sitt ansvar
- Et samfunn der seniorene føler seg nyttig

Et bærekraftig samfunn = et aldersvennlig samfunn

Et aldersvennlig Norge i tiden som kommer

- Norge må forberede seg på flere eldre i årene som kommer.
- Et bærekraftig og aldersvennlig samfunn krever felles innsats.
- Vi må tenke langsiktig og samarbeide på tvers av sektorer.
- Eldre skal få bidra med sine ressurser – til nytte for seg selv og samfunnet.
- Vi skal kunne være aktive, delta sosialt og bo hjemme så lenge som mulig.

Medvirkning

Bærekraft

Universell utforming

Tverrsektorielt samarbeid

Forskning og innsikt

Program for et aldersvennlig Norge 2030

- Meningsfulle møteplasser
- Aldersvennlig transport
- Mobilisering av seniorkraften
- Samskaping og partnerskap
- Planlegging for en bedre alderdom

Innbyggernes forventninger og hva som er tilbudet

Forventningsgapet

Innbyggere forventer tilgjengelige, tilpassede og helhetlige tjenester og tilbud, men ressursene i offentlig sektor strekker ikke til.

Hvordan kan aldersvennlig som metode og aldersvennlige tiltak tette gapet?

Brukermedvirkning og samskaping med eldre i utvikling av tiltak og tilbud gir mer treffsikre og bærekraftige løsninger.

Eksempel:

Eldre deltar i utforming av transportløsninger som gjør det lettere å være aktiv og sosial samtidig som de bor hjemme lenger.

Forventningsgap mellom sektorer

Forventningsgapet

Ulike sektorer har ulike målsetninger og rammebetingelser, som gjør samarbeid krevende.

Hvordan kan aldersvennlig som metode og aldersvennlige tiltak tette gapet?

Arbeidet med aldersvennlig utvikling krever en tverrsektoriell tilnærming.

Eksempel

Samarbeid mellom helse, kultur og frivillighet for å skape helsefremmende aktiviteter og meningsfulle møteplasser.

Vi har alle et ansvar og hva kan vi gjøre – vi kan planlegge litt

Noen av de
fineste
øyeblikkene i
livet er planlagt

Hvorfor skulle det
plutselig endre seg
selv om du har levd
en stund

Hvor og hvordan vil jeg
bo?

Hva vil jeg fylle tiden
med?

Hvordan vil jeg føle
meg?

«If you design for the young, you exclude the old, but if you design for the old you include everyone»

Glenn Miller, director of education and research, Canadian Urban Institute

Senteret for et
aldersvennlig
Norge

Les mer:

www.aldersvennlig.no

Følg oss:

Bli inspirert:

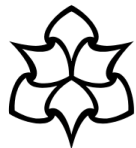
www.planleggelitt.no

Co-Creating Age-Friendly Neighbourhoods: Lessons from Manchester, UK

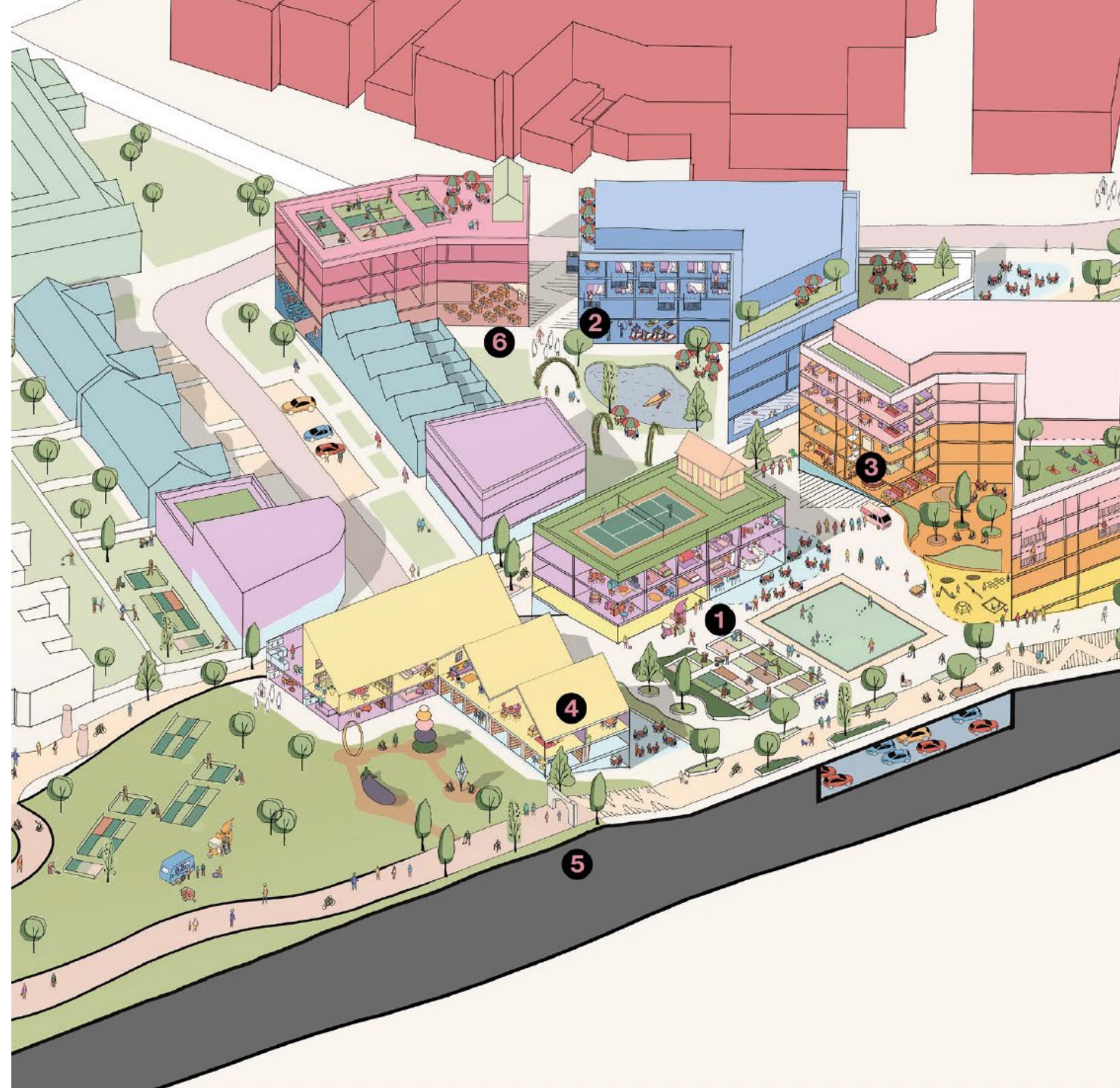
Dr Mark Hammond

M.Hammond@mmu.ac.uk

**MANCHESTER SCHOOL
OF ARCHITECTURE**

**Manchester
Metropolitan
University**

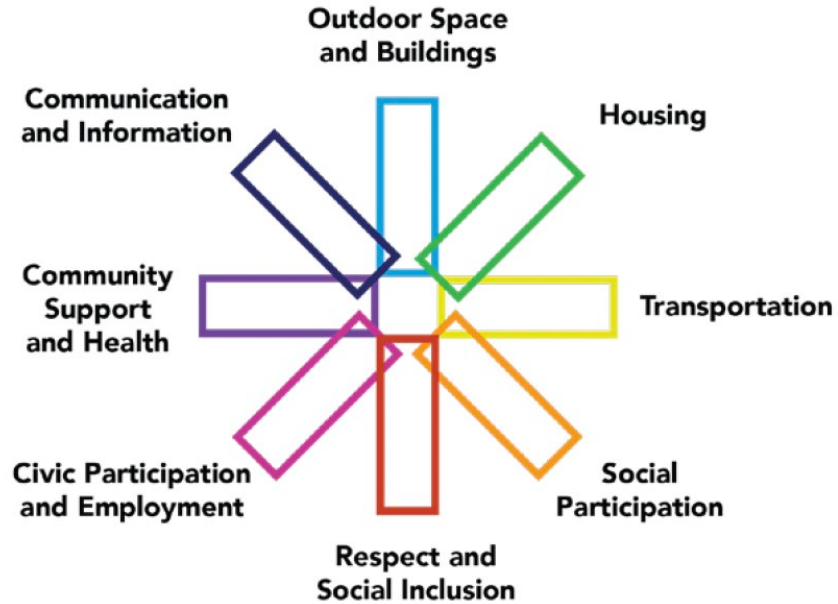

Manchester, UK

WHO Age-Friendly Cities

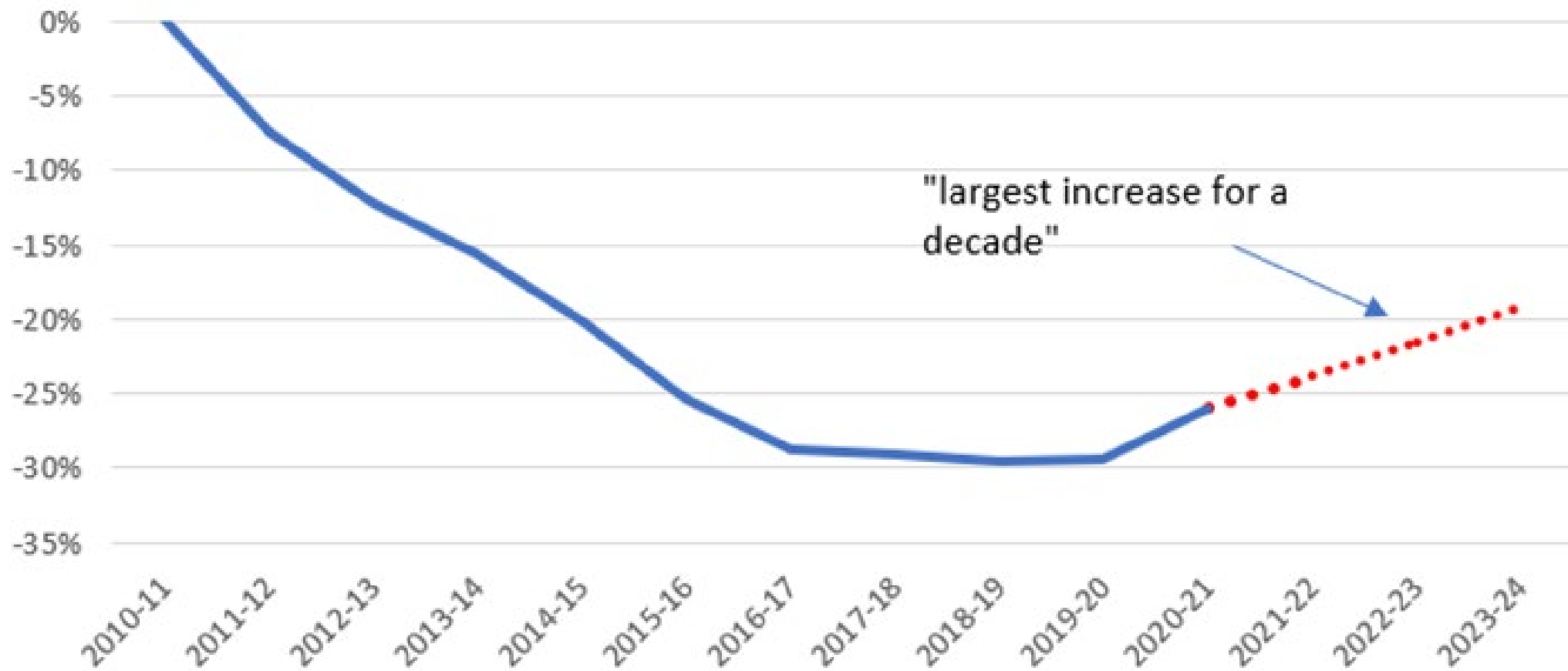
Expectations vs Reality

WHO Age-Friendly Cities

Expectations vs Reality

Change in Council Spending Power Since 2010

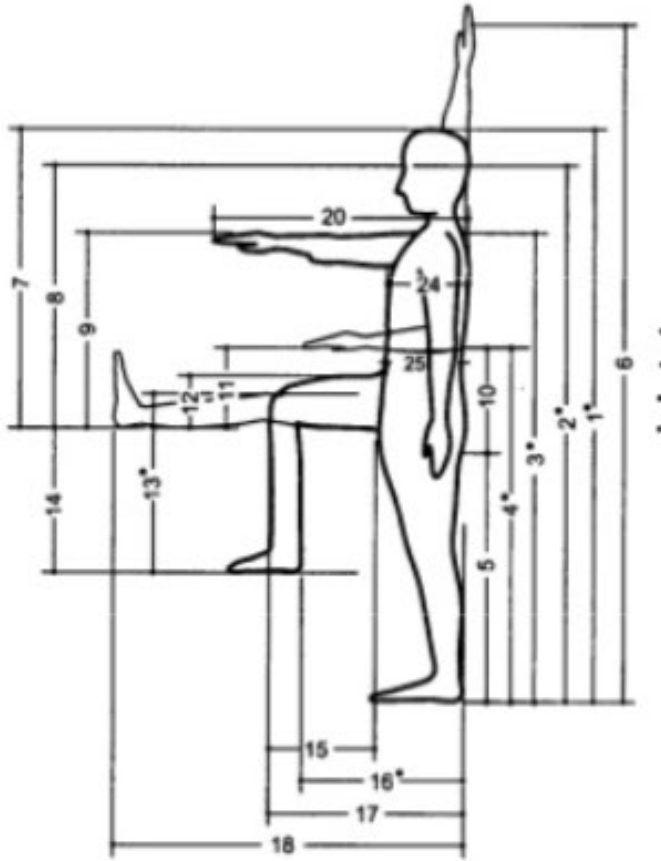

Ageing in Greater Manchester (GM)

- Sustained history of ageing initiatives in Manchester back to the 1990s
- Valuing Older People Forum was established in 2003, leading to becoming one of the original age-friendly cities
- Newly elected GM Mayor in 2016 pledges that Greater Manchester will be an Age-Friendly City Region
- Establishes the GM Ageing Hub – small core team, but a big community of allies built over time.

Patient?

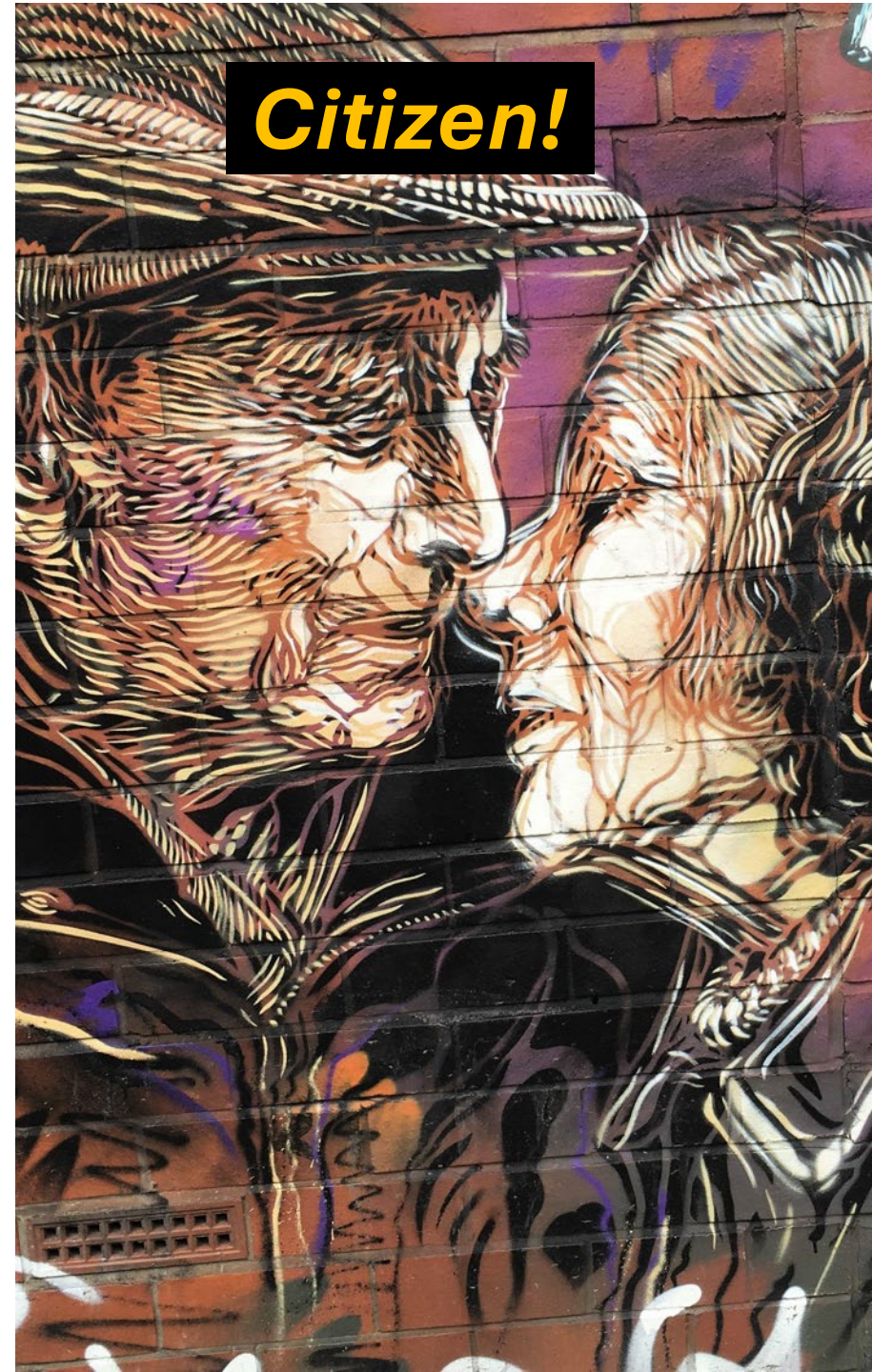

2.4 Key dimensions listed in Table II. These figures are based on surveys of unclothed volunteers, and in using them allowances should be made for the wearing of clothes and shoes (see Table III). Dimension references marked * are most commonly used

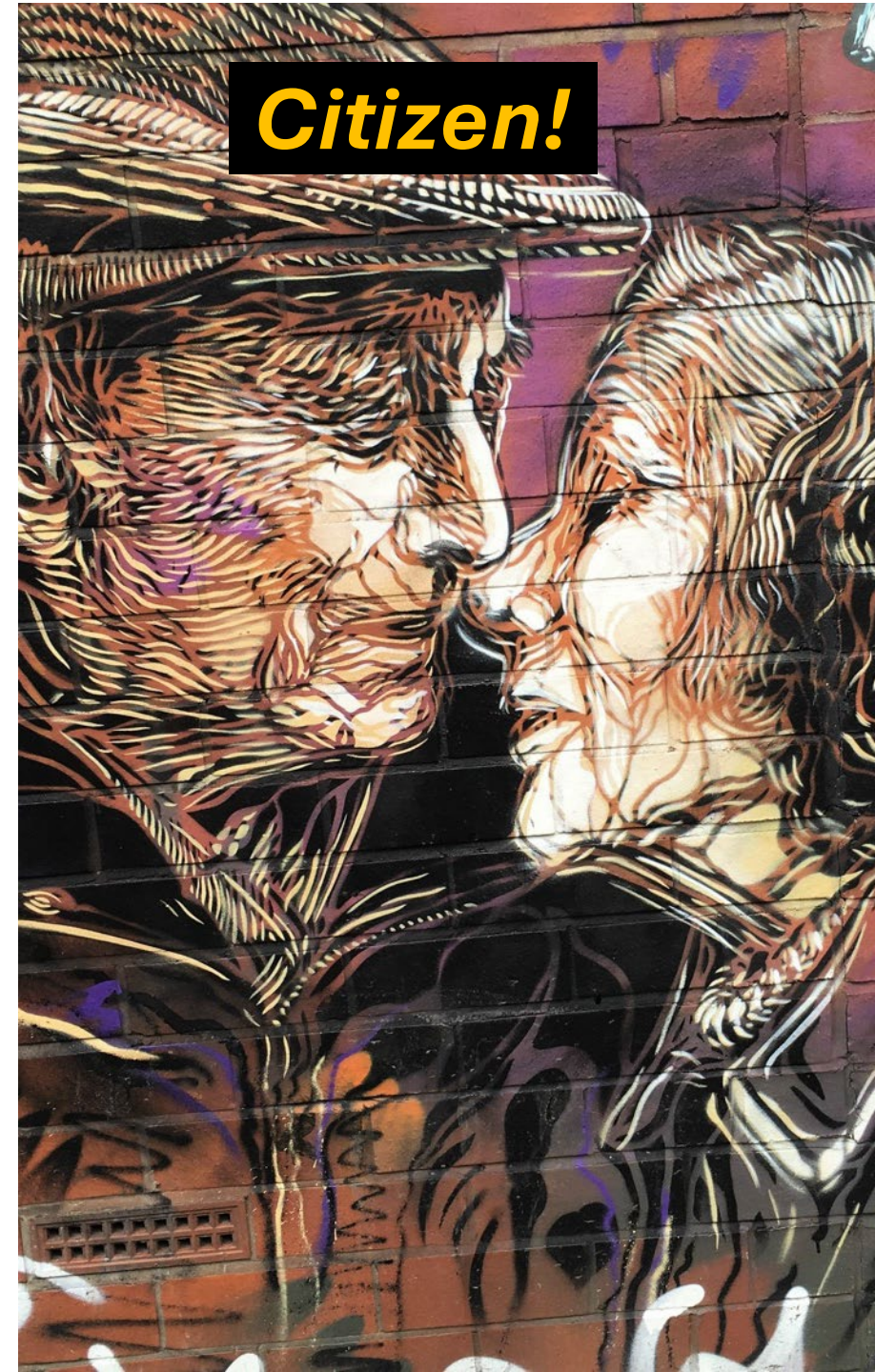
Customer?

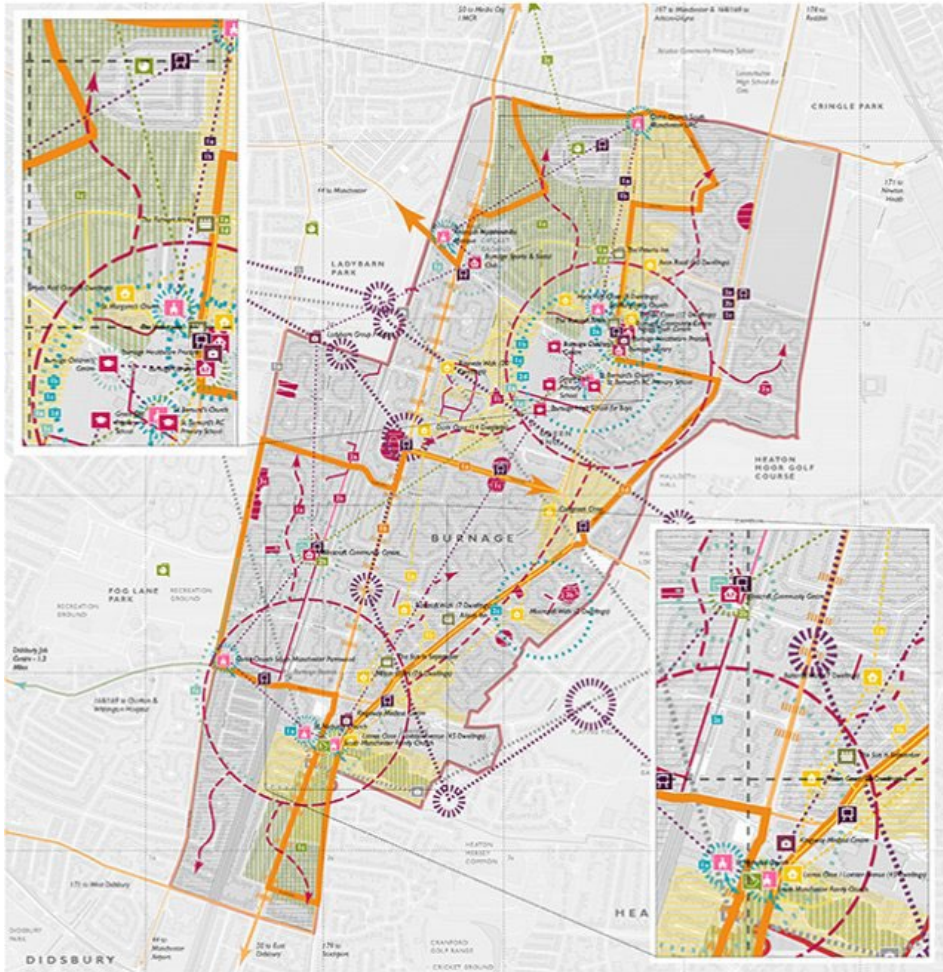

Citizen!

- Embracing the **diversity** and complexity of later life
- Recognising that older people are experts, and need to have a **greater say** in their places where they live
- Requires us to develop new, **coordinated** ways of thinking and working

Age-Friendly Neighbourhood approach:

Place-based partnerships aiming to address specific challenges and opportunities on-the-ground

Bringing together organisations, but resident leadership at the core.

Equally, but differently expert

Leveraging links to research community (expertise, but also access to funding)

Hopton Court

Located in Hulme: **Gentrification and student-ification**

Hopton Court: 9-storey social housing tower block. 75% of residents over 55, but the block wasn't designed for this purpose.

Significant social, economic and health inequalities.

Man Met

RNCM

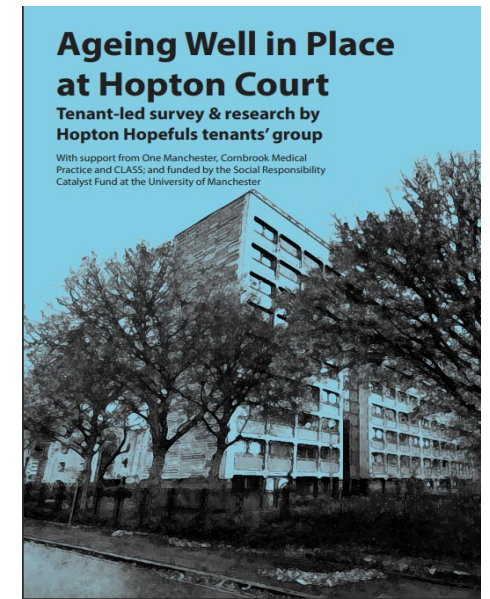
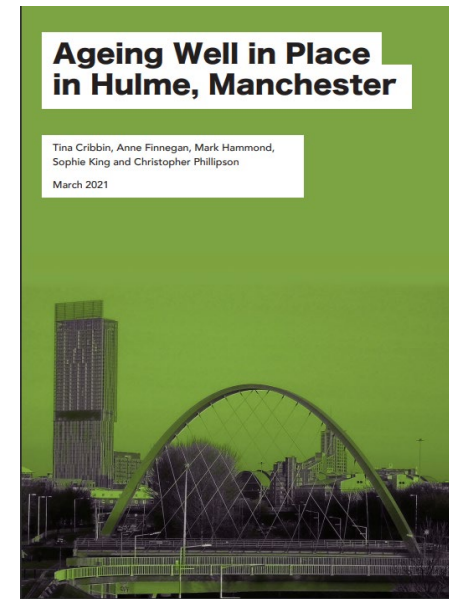
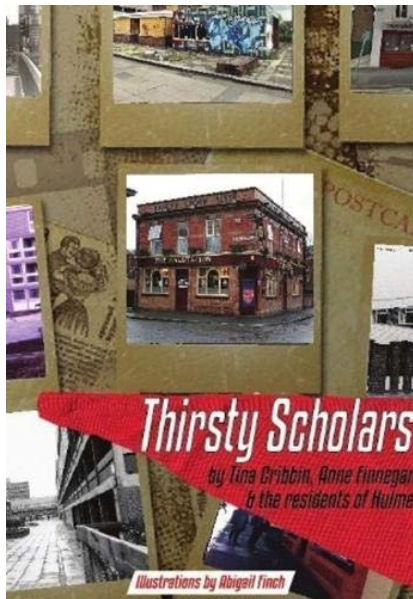
UoM

Hopton
Court

Trinity High School

 = University Building or
Halls of Residence

- Long history of community organisation, focusing on developing a voice and advocating for change.
- Led to proposal to establish Hopton as a ***‘naturally occurring retirement community’ (NORC)***

The capacity for neighbourhoods to support ageing in place is unevenly distributed.

'Spatial justice' - fair allocation of resources, opportunities and benefits in space, recognises the way **power dynamics are deeply embedded** in the social and physical fabric of urban spaces.

Co-Creating Age-Friendly Social Housing

- 30 month project, funded by Vivensa Foundation (2022-2025)
- **Participatory research** - to explore, create and evaluate how tenants, social housing providers and academics can **co-create age-friendly programmes**
- Examine how these initiatives can address **spatial exclusion and marginalisation** that older tenants experience

Hopton NORC programme

- Ageing Well in Place in Hulme partnership group formed (interagency + residents).
- Independent living officer (supporting case work) and NORC development officer (developing community) resourced.
- Regular events, activities initiatives, trips etc.
- Coordinated services with local organisations like medical practices.
- Investment in physical environment (inside the home, and in the community)

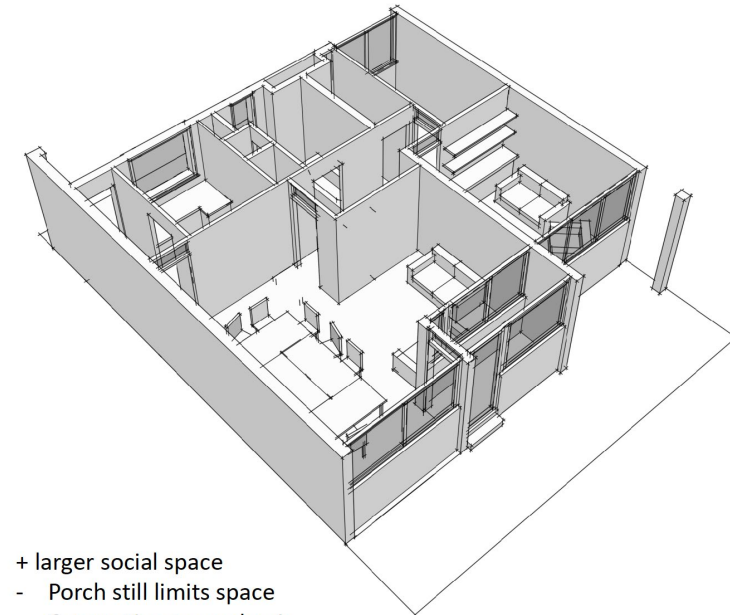
1. Valuing local insight

- Focus on people+place leads to understandings not immediately visible.
- Making the roles/potential of organisations in the community part of a shared conversation.
- Fluid vs Fixed
- Example: Developing relationship with medical practice, bringing services into the block. 'Community Connector'

2. Building trust

- Finding common language. Informalising processes, rather than asking tenants to professionalise.
- Transparency – not everything can happen, but unless this is explained, tensions emerge. Challenge the language of ‘Customer’.
- Being human and building rapport
- Example: NORC Development Officer learned how to say ‘hello’ in 9 languages. Asks everyone to contribute to the community playlist.

- + larger social space
- Porch still limits space
- Connection to garden is poor, accessibility limited

3. Accommodating conflict

- ‘Age-Friendly’ concept – democratic, but struggling to address wicked problems in society.
- ***"cycles of hope, confusion, frustration and anger, and hope. Repeat"***
- When can and can't we be an ally?

Lessons for the Age-Friendly movement

- The importance of earning and maintaining **trust**. Transparency and negotiation are key, but so is being human, having fun.
- The power of local knowledge and experiences – all partners recognized as equally, but **differently expert**.
- Solutions need **creativity**, not just compliance. What is needed and what is possible always require innovation.
- Need to be in it for the long haul – political and institutional support is key

Thank You!

Dr Mark Hammond

M.Hammond@mmu.ac.uk

**MANCHESTER SCHOOL
OF ARCHITECTURE**